

БРАНИСЛАВ НУШИЧ

ПЪРВАТА ЛЮБОВ

Превод от сръбски: Боян Ничев, 1974

chitanka.info

Първите си основни понятия за любовта получих още в ранно детство. По това време аз, една наша прислужница и един практикант^[1] от управлението разговаряхме всяка вечер зад портата за любовните работи. Нещо повече, аз бях причината за тази любов, защото практикантът се запозна първо с мен и след това аз го представих на прислужницата ни. Това запознанство стана съвсем случайно. Аз седях пред вратата в скута ѝ, когато, минавайки по улицата, практикантът дойде при мен, помилва ме и каза:

— Какво сладко дете! Ваше ли е?

— Ау! — писна прислужницата ни. — Как бих могла да имам дете, като дори не съм омъжена?

По този въпрос — дали може, или не може да има деца преди брака — те започнаха дълъг разговор, който на другия ден продължиха, а на третия между тях съществуваше вече най-тясно приятелство. Оттогава всяка вечер ние тримата се събирахме зад портата.

О, какви ли не разговори се водеха тук! Понякога дори ме беше срам да погледна нашата прислужница в очите. Понякога пък и аз исках да се намеся в разговора, но за такива случаи практикантът винаги имаше в джоба си приготвени бонбони и щом направех опит да отворя уста, за да кажа нещо, той ми пъхаше един бонбон в устата, макар че няхах намерение да приказвам сладки думи като него.

Може да се счита като истинска загуба за литературата, че тогава аз още не знаех да пиша и не бях в състояние да запиша някои от разговорите, които водехме зад портата.

— Йоцо — казваше нашата прислужница на практиканта, — ела след вечеря, когато нашите си легнат. Ще ти оставя малко шницел.

— Ах, душичке — отговаряше Йоцо, — нима мога да мисля в такива минути за шницел! Но щом ще ми оставиш, остави поне и малко салата. Аз желая само теб. С нетърпение чакам часа, когато ще те притисна в обятията си, та ако ще шницелът и да изстине.

Присъствал съм и на други, още по-нежни разговори. Спомням си например че веднъж практикантът питаше:

— Юло, ще перете ли скоро?

— Ще перем, защо?

— Ако може да пробутах и моите дрехи, да не давам пари.

— Донеси ги — отговаряше тя ласкаво.

— О, душичке моя, колко си добра! Ще ти донеса три ризи и четири чифта гащи, ангеле мой!

Тези разговори хем ме развличаха, хем ми даваха практически знания, необходими ми по-късно в живота. Но имаше и някои други неща, особено в неделя следобед, когато никой от домашните не беше вкъщи. Тогава тримата влизахме в стаята на готвачката. Мен ме слагаха на пейката, а те сядаха на кревата. В такива случаи аз предпочитах да жумя, като внимавах само да не падна от пейката.

Така школуван и запознат доста нагледно с любовта, аз навлязох съвсем подготвен в живота. Затова няма нищо чудно, че още в първия клас на прогимназията се влюбих. Разбира се, от моя страна нямаше никакъв предумисъл да се влюбя точно когато встъпвах в първи прогимназиален клас. Моята подготовка, придобита още в най-ранно детство, ми позволяваше да сторя това и по-рано. Но до постъпването ми в прогимназията аз носех панталони с цепка отзад и никак не можех да си представя как ще се влюбя с панталони, цепнати отзад. Едва когато станах първи прогимназиален клас и обух панталони, които се закопчават и откопчват отпред, почувствах, че е време да се влюбя.

Влюбих се в нашата съседка Перса, защото живееше най-близко. Перса имаше покрито с лунички лице, носеше жълти чорапи, а токовете на обувките ѝ бяха винаги изкривени. Преди да се влюбя, не ѝ обръщах внимание, но от момента, в който се влюбих, тя ми изглеждаше божествено красива. За мен беше достатъчно да я зърна, макар и отдалече, да видя нейните криви токове, за да се развълнувам и да побързам насреща ѝ, само и само да видя колкото се може по-скоро усмихнатото ѝ, осеяно с лунички лице.

Тя беше дъщеря на учителя ни по математика, който, кой знае защо, нямаше много добро мнение за мен. Перса беше на девет години и учеше в трето отделение. Любовното си признание направих по един необикновено романтичен начин. Веднъж, когато играехме на жмичка, двамата с нея се скрихме в една каца, в която майка ми зиме слагаше кисело зеле. Тук, в тази каца, аз ѝ направих любовно признание и този мой спомен и до днес ме кара да се вълнувам, когато мина покрай някоя каца.

Веднъж се срещнахме с нея след последния час и тръгнахме заедно към къщи. Аз ѝ дадох кифла. Всеки петък ѝ купувах по една

такава кифла с парите, спечелени от мен в четвъртък следобед на ези-тура. Та тези пари ми стигаха да мога поне веднъж в седмицата да изразя с една кифла симпатиите и вниманието си към нея. Тогава я попитах сериозно:

— Какво мислиш, Персо, ще те даде ли баща ти, ако те поискам?

Тя се изчерви, наведе очи и в смущението си разчупи кифлата на три части.

— Не вярвам — отговори тя полугласно.

— Защо? — запитах аз развълнувано и очите ми се наляха със сълзи.

— Защото си слаб по неговия предмет.

Заклех ѝ се, че денонощно ще уча аритметика, само да мога да си поправа бележката. И аз учих. Но нима може да се постигне онова, за постигането на което толкова други са прахосали напразно силите си — нима можех да примиря любовта и аритметиката? Заставен да избирам между любовта и аритметиката, аз избрах онова, което беше по-леко — любовта. И следващия час вместо двойка получих единица.

Следващия четвъртък нищо не можах да изкарам на ези-тура и затова в петък сутринта се вмъкнах в гардероба и отрязах двадесет копчета от татковите зимни дрехи. Тях аз продадох в училище за десет пари, колкото ми бяха необходими, за да купя кифла. На обяд причаках Перса пред нейното училище и по пътя ѝ признах, че сега положението ми е още по-лошо, защото съм получил единица по предмета на баща ѝ.

— Тогава — каза тя с болка — никога няма да бъда твоя!

— Ти трябва да бъдеш моя, ако не на тоя, то на оня свят! — извиках аз. Тези думи бях чул преди няколко дена на едно театрално представление.

— Как може да стане това? — запита тя с любопитство.

— Ще се отровим, само да се съгласиш.

— А как ще се отровим?

— Ето така — продължих аз още по-решително. — Ще изпием отрова.

— Добре — реши се тя. — Съгласна съм. А кога ще го направим?

— Утре следобед.

— А, утре следобед съм на училище — сети се тя.

— Да — спомних си и аз. — Утре и аз не мога, защото ще ми пишат отсъствие, а съм направил вече двадесет и четири и може да ме изключат от училище. Но хайде, ако искаш, в четвъртък следобед, тогава нямаме училище нито аз, нито ти.

Тя се съгласи и се споразумяхме аз да приготвя всичко за отравянето.

Следващия четвъртък следобед откраднах от къщи една кутия кибрит и отидох на уреченото място, където трябваше да се срещнем с Перса и откъдето заедно щяхме да отидем на оня свят.

Срещнахме се в нашата градина, седнахме на тревата и от душите ни се изтръгна дълбока въздишка на болка и копнеж. Аз извадих кутията кибрит от джоба си.

— Какво ще правим сега? — запита Перса.

— Ще ядем кибрит.

— Как така ще ядем?

— Ето така! — отговорих аз, откъснах главичката, хвърлих я, а клечката изядох.

— А защо хвърли това?

— Това е мръсно.

Тогава тя се реши и протегна смело ръка. Аз откъснах главичката и ѝ дадох клечката. Тя я пое и започна решително да я дъвче. Изяде три клечки и на очите ѝ се показаха сълзи.

— Не мога повече! Никога в живота си не съм яла клечки, не мога повече.

— Е, ти сигурно вече си се отровила — казах аз.

— Сигурно! — отговори тя. — Усещам, че нещо ме дере в гърлото.

— Това е. Ти си вече отровена.

Аз продължих упорито и изядох девет клечки, но изгубих апетит и усетих, че нещо ме дере в гърлото.

— Свършено е! И аз съм отровен! — казах тържествено, както се полага в такива случаи.

След това за малко настъпи гробна тишина, през време на която си мислех колко е четири по седем и все не можех да се сетя. Не знаех какво мислеше тя, но помня, че си чоплеше зъбите от някоя попаднала между тях клечка. Най-после Перса прекъсна тази тържествена тишина:

— Какво ще правим сега? — попита тя.

Този въпрос страшно много ме смути, защото наистина не знаех какво можехме да правим още, след като бяхме свършили главната си работа — да се отровим. Най-последно ми дойде една щастлива мисъл.

— Знаеш ли какво, след като вече се отровихме, хайде да се прекръстим.

Тя се прекръсти. Направих същото и аз.

— А сега — продължих аз — да си идем вкъщи и да умрем. Срамота е да умрем тук, в градината. Ние сме деца от добри семейства и не е редно да умрем в градината.

— Да — каза тя и си тръгнахме.

Цялата история впрочем свърши по следния начин:

Тя си отишла у дома и помолила майка си да ѝ приготви леглото, за да умре. Признала ѝ, че се отровила, т.е. че е яла с мен клечки. А майка ѝ, без да вземе под внимание състоянието и чувствата ѝ, каза:

— Е, щом като си могла да ядеш клечки в градината, ще ядеш дървото и тука... — След това ѝ вдигнала полата и започнала да ѝ изкарва отзад ония чувства, които бяха залегнали дълбоко в сърцето ѝ.

Заради този пердах Перса ме намрази. Така свърши моята първа любов.

---

[1] Най-нисшият чин в сръбската бюрократична йерархия. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.